

РАБОТНИКЪТЪ

(LE TRAVAILLEUR)

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКАТА СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ.

ЦѢНА:

3 мѣс. 1 л. 25 ст., 6 м. 2 л. 50, 1 г. 5 л.

Въ странство: 7 лева.

10 стотинки всѣки номеръ

ВСИЧКО, ЩО СЕ ОТНАСЯ ДО ВѢСТНИКА, СЕ ИСПРАЩА

ДО РЕДАКТОРА *Н. ХР. РАБРОВСКИ*.

ТЪРНОВО.

АБониранието става:

Търново, у редактора

и въ печатницата „Работникъ“

Върху държавнитѣ економии.

Да се направятъ спестявания въ държавнитѣ разходи, или съ други думи казано, да се съкратятъ разходите, които прави нашата държава, това е необходимо. Дефицита на бюджета, сирѣчь надминаването на разходите, които прави нашата държава, надъ приходитѣ, които тя получава, отъ година на година расте. Данъцитѣ така също растатъ, ясно е, че работата е дошла до тѣхното, щото, безъ съкращения на разходите, само отъ данъцитѣ не може да се уравнивери държавния бюджетъ. Съсипването на старитѣ економически основи на нашата държава — на дребното занаятчийство подъ влиянието на външната конкуренция и на наченатото разложение на вътрѣшната едра индустрия, пресушава главния изворъ на данъцитѣ, отъ които се посрѣща до сега държавнитѣ разходи. Въ друга страна, необходимостта на едно вътрѣшно економическо развитие и стремлението на нашата държава да поддържа, съ парични монети и съ различни исключителни привилегии, едрата капиталистическа индустрия, голѣмитѣ акционерни дружества и предприемачи и да покровителствува тѣхнитѣ интереси, изискватъ голѣми разходи. Построенето на железници и пристанища спомѣнатата цѣль съ възможни по при огромни разходи, при огромни милиони лева. Отъ гдѣ, обаче да се взематъ тия милиони?

Когато въ държавната хазна нѣма готови пари: когато силитѣ на данъкоплатцитѣ, отъ естествената имъ неравностойност, отъ година на година отпадатъ; когато най-сетѣ отъ съсипването на старитѣ економически основи на нашия народъ, става необходимо да се градятъ нѣкакви други основи, а срѣдства за това нѣма; — тогава единичното срѣдство, до което обикновено се прибѣгва, сж заемитѣ. Но очевидно е, че съ прибѣгването до заемите не се рѣшава главното питане. За исплащанieto на заемитѣ трѣбватъ пакъ милиони: трѣбватъ милиони за исплащаніе главитѣ на заема, трѣбватъ милиони и за исплащаніе лихвитѣ имъ. И главното питане пакъ испъква и испъква още по-явно — отъ кждѣ да се взематъ тия милиони? Единственното срѣдство, което при такива обстоятелства може да помогне, сж държавнитѣ економии. Да се съкратятъ разходите, които прави нашата държава — това е най-необходимо.

Тази необходимостъ, прочее, днесъ се признава и отъ самитѣ властители. Споредъ едно съобщение на правителствения вѣстникъ, назначена била една коммисия, която да изслѣдва, какви държавни економии трѣбва да се направятъ. Това показва, че другъ изходъ за нашата държава отъ затруднителното парично положение нѣма, освѣнъ пътя на економитѣ.

Какви съкращения на разходите ще покаже помѣнатата коммисия,

ще видимъ. Но отъ сега още можемъ съ увѣренностъ да кажемъ, че тя не може да покаже на нѣкакви важни съкращения въ разходите на държавата. Споредъ насъ, само когато се направятъ въ нашия животъ ония преобразования, които съдържа нашата програма, само тогава ще могатъ да се направятъ економии, спестявания, отъ които на цѣлия народъ ще стане по-леко и ще може да се развиятъ производителнитѣ сили на нашата страна и въ полза на трудящитѣ се, а не само въ полза на нѣколцина.

Разбира се, като казваме, че само събдванието на исканията на нашата програма могатъ да принесатъ и по-коренно подобрене на народа, ний знаемъ, че властующитѣ днесъ, както и всѣка друга партия, която стои на почвата на буржуазнитѣ наредби, не могатъ никога да прегърнатъ една програма, каквато е нашата. И не за тѣхъ ний пишемъ това. Нашата цѣль е да покажемъ на българския народъ, сирѣчь на българската работна класа, какви преобразования сж полезни за нея. Прокарването въ живота исканията, за които се бори и ще се бори социалъ-демократическата партия у насъ, това ще подобри живота на множеството отъ нашия народъ. Съ събдванието на тия искания само могатъ да станатъ сериозни економии, общеползени спестявания въ държавнитѣ разходи.

Тия преобразования могатъ да се събднатъ, обаче, само отъ една

съзнателна и организирана сила, която води постоянна борба, борба класова, борба политическа. Само тогава, когато тази сила сполучи да добие влияние въ мѣстата, гдѣто се издаватъ законитѣ, по които се управлява държавата, общината и окръга, въ законодателнитѣ събрания, само тогава ще може народа да иска и безъ друго да добие преобразованията, които коренно ще измѣнятъ нашитѣ политически и обществени наредби и при които ще могатъ да ставатъ държавни разходи само за несъмнено полезни за *всички* предприятия и подъ правия надзоръ на народа. За това се бори и ще се бори българската социалъ-демократическа партия, и задача на живота на всѣки съзнателенъ и искренъ членъ отъ бѣдната работническа класа и на нейнитѣ привърженици трѣбва да бѣде поддържаніе освободителното дѣло на социалъ-демократическата партия. Подъ нейното само знаме е спасението.

Д. Б.

СОЦИАЛИЗМЪТЪ Е МЕССИЯ НА ЧЕЛОВѢЧЕСТВОТО.

(Продължение).

Прегледайте всички закони, ако има поне два реда за добро на сиромаситѣ, на работницитѣ и др., радвайте се. Хеле закона за пенситѣ на военнитѣ и гражданскитѣ чиновници! артыкъ съ него ви осигоряватъ живота.

Всички срѣдства, които правител-

РАБОТНИЧЕСКОТО ДВИЖЕНИЕ

чалото на шестдесетяхъ години и сега.

отъ П. Акселрода

(Продължение).

Но и цифрата 900,000 е много голяма дѣйствителното число привърженици на социалната демократия въ Германия. Съ избирателно право се ползватъ само тия лица, които иматъ 25 илн. А пъкъ младежта съставлява значителния центъ отъ работническото население, който съставлява на социалистическата партия. Така щото можемъ да кажемъ, че германския пролетариатъ, то съставлява социалъ-демократическата партия, лица до милионъ. Безъ съмнѣние, тази маса не само съзнателно се отнася къмъ програмата и тѣлността на авангардната на тази партия, ако сравнимъ съзнателността на работницитѣ, то съчувствуватъ на социалната демократия съ

съзнателността на тѣзи слоеве отъ народа, които още слѣдятъ другитѣ партии, не може да се не види, че къмъ социалъ-демократитѣ се присѣдиняватъ най-добритѣ, най-развититѣ елементи отъ населението. Постоянното и огромното усиление на непамятствата въ работническитѣ маси на Германия къмъ съвременния общественъ строй отъ една страна, а отъ друга, съвсѣмъ бързото развитие популярността на социалната демократия между тѣхъ, като единствена партия, която сериозно и неуморимо защитава тѣхнитѣ интереси, такова е заключението, което истича само отъ себе си отъ горѣприведенитѣ цифри.

Избирателнитѣ периоди представляватъ ония моменти въ живота на работническата партия въ Германия, когато дисциплината, ентузизма и самоотвержеността на нейнитѣ членове достига до най-висока степенъ. Въ тѣзи моменти много лесно може да се опредѣли, както численитѣ състави на дѣятелната армия на германския пролетариатъ, така и достойството на нейната организация и тактика. За съжаление, предѣлитѣ на нашата статия не ни допуца да се спремъ върху описанието макаръ

само на послѣдната агитация, която представлява въ извѣстно отношение особенъ интересъ. Ще се задоволимъ съ кратъкъ очеркъ на най-новитѣ явления въ живота на германската социална демократия. Отъ тѣхъ особено внимание заслужава послѣдния съборъ на нейнитѣ представители въ Швейцария.

Отъ като се издадохъ „исключителнитѣ закони“ социалитѣ въ Германия бѣха принудени да свикватъ своятѣ Конгреси въ странство. Предпослѣдния отъ тѣхъ, Копенхагенския, навелече върху Бебеля, Фолмара и нѣколко други депутати и ръководители на социалистическата партия обвинението, че тѣ приналяжали къмъ „незаконното съдружество“ или по-вѣрно, къмъ тайната организация. Намѣриха се сждин, за които участието на тѣзи лица въ явенъ съборъ въ странство послужилъ за достатъчно юридическо основание да ги осѣдятъ на 6 до 9 мѣсеца затворъ. Но не успѣха още всичкитѣ осѣдени да излѣзатъ отъ затвора, туко дойде време да се свика новъ Конгресъ, който трѣбваше безъ друго да стане, защото сжществуваша срѣди партията разногласия, по нѣкои политически въпроси. За да се избѣгне всѣкакъвъ юридически поводъ за

Въ таквъ единъ строй (наредба) на свѣтътъ, какъвто е сегашния, не могатъ хората да бждатъ благодарни, защото имать еднакви условия за животъ. Ако и най-бѣдниятъ работникъ бѣше се родилъ въ къщата на пѣкой богаташъ, и той щѣше да е сега образованъ и пр. Но, уви, той е ималъ честята да се роди въ сиромашка къща, въ смѣната мизерия, гдѣто намѣсто гласеть на пианото е слушалъ въздици на майка си: гдѣто намѣсто чистий въздухъ и добри жилища, добро облѣкло и добра храна, е дишалъ мръсний въздухъ, е спалъ въ тѣсна и мръсна стая и се е обличалъ съ дрини и хранилъ съ мамалига!.. И още какво: той не е ималъ възможность да стѣпи въ училище; не е билъ между добри другари и пр., и всичко това го е създадо таквъ, какъвто го виждаме. За да стане всѣки добъръ човѣкъ, трѣбва

* * *

А колко за сега може да става дума у България за социализма, това зависи отъ економическитѣ условия, въ които е турена страната ни. Това зависи отъ развитието на капитализма и фабричното производство. Капитализма у насъ се вече зароди, конкуренцията се усилява и падането на запаятитѣ се по-

Русацки.

(Гебеля).

Впрочемъ, този въпросъ изисква едно специално изслѣдваніе.

*(Този превод е направен от френския социалист П. Азририадис. Помисляме българския превод на тази прекрасна статия въ колонитъ на нашия вестник съ желание да запознаем читателитъ на „Работникъ“ предимително съ държавното на твърдъ важно сѣчение на Дебеля, превода на което „Българската Социал-демократическа библиотека“ печати и скоро ще изиде на български.

Ред.

I. — Положението на жената въ минал^{II},

Въ продължение на дълго време
и жената не сѣ била свързана съ

*) Тази глава П. Аржиринадисъ е
отъ старото издание на Бибеловото съчинение
най-новото издание на посоченията съчинение
коренно измѣнена и съвѣтъ другояче
възпричинява на женското робство и на
мощта и отъ майка. Въ най-новото издание
редъ което е изправенъ и българския препис
дѣлата книга на Бибелъ, послѣдния се е
вече отъ послѣдваната на Моргана,
др. и отъ заключението на Маркса и

Конгресът, който стана по такъвъ таенъ начинъ, се откри на 2-й Октомврий 1887 год. въ единъ отъ ресторантѣ на Вругена въ предграднето на Сеп-Паленъ. Въ 80-та година на Виенския Конгресъ се явиха 56 делегати, въ Копенхагенъ — 60, а на послѣдния — 76 (въ протокола е казано 79, но другитѣ трима сѫ иностранци, едина е англичанинъ, другия — австриецъ и третия — руснинъ). Така щото, преслѣдванята, които се строполиха

3) Отношението на партията към въпроситѣ за имперскитѣ налози и мита въ свързка съ соци-

Отчега на фракцията констатираме фактът, че „въпреки всичките преследвания“ Директорството не може да отслаби силата на и способността на членовете да жертвуват за нея. Забележително е, че отъ всички пакети се отличаваха въ това отношение, „градоохранителните“, които бѣха обявени въ военна служба“. Въ течение приблизително на три години (отъ 1 Януарий 1884 год. до 31 декември 1887 год.) въ централната каса на имало правилни вносове и доброволни пожертвования около 200,000 марки или около 10 хиляди рубли, т. е. приблизително отъ 10 хиляди рубли въ годината. Съ тази цифра свършватъ всички разходи, които прѣдизвикватъ сѫе на германския пролетариатъ диалектическата агитация. На основание на наблюденията и на полученитѣ съобщения отъ комитетитѣ на Конгреса и отъ другитѣ членове на партията, ний можемъ да кажемъ, че въ които се расходва отъ мѣстнитѣ групи

редовен животъ. Но таквъ начинъ про-
удъ, чезе бракътъ, частната собственостъ,
чи. нилта, държавата.

тъ, не журналинтъ (дичитъ на развратния гуляй)
ѣ обществени отъ тѣхната религия.

напредналата цивилизация, която тамъ
съществува.

и съществено като необходимо условие за възникване на тази постъпка на брака.

и да се ползват съгласно тѣхъ и да употребяватъ за удовлетворение на

Известни сж романитѣ на рицаритѣ
отъ срѣднитѣ вѣкове и пѣснитѣ на тру-
бадуритѣ, въ които жената е на първо
мѣсто; по не трѣбва да се забравя, че въ-
тѣхъ се говори за благородната жена;

както искаа по този начинъ да обрадватъ
своитѣ жени и дѣцери отъ развращава-
нието, което сѣеше духовенството.

още повече, че *Реформата* се обърна на тайнственъ пуританизмъ и на буржуазна грубостъ.

его на жената въ Германия се възмани
твърдѣ много.

за да првпат на развитието на запалител и на независимите поминувачи, со цел да намалат числото на браковите.

духът на каститъ правеше вѣчно това
състояние не ибѣщата.

настин в синаха свободни и се получават
правото свободно да се женят. Положе-
нието на жената се измъни тогава много:

както ще видимъ въ слѣдующата глава.

СОФИЯ, Новому. Ще ви се изпратят „Работни-
ци“ и изгледите книги от Библиотеката.

ЯМБОЛЪ, Русалски. Получени паритѣ и съобщението

ГАВРОВО, Чавгову. Получени паритѣ и ине-
мото. Ще ви се отговори, но слѣдъ една недѣля.

ПЛОВДИВЪ, П-Ч-ВЪ. Испратенъ ви е вѣстника. Защо баи Атанасъ нищо не отговори — по-

БУРГАСЪТ, К-ОВЪ. Получени сж 5-ѣхъ лева. Напрви се преравката и ви се испрати искания

[Illegible text]

Както се спомѣна и въ една и

19 фабрики въ одинъ краткй периодъ
отъ 6—10 години.

най-губелен начинъ, върху економическото положение на дребните производители, които отъ самостоятелни се обърнаха въ наемни — на пролетарии.

наблюдатель, печальна картина, скръбно
зрѣлище!

се съсипватъ напистѣ занаятни, какъ
неуестно по сигурно се разлага ста-

артият число надминува поне съ 4 пети цифрата, бългизапа въ отчета на „управлението на социа-

твърдѣ е естествено предложението на докладчика (Побеля) към делегатитѣ, да изразятъ своето ува-

ския пролетариатъ за дѣлото на своето освобождение. Преди всичко трѣбва да се има предъ видъ

а въ за литературата може да се получи сжщо отъ слѣдующитѣ данин: „Social-demokrat“ има около

мания струва сръдно число 12 фр., изобщо германскитѣ работници, които живѣятъ въ отечеството

косто ще му коштува на отъ 35—40 ст. на день, когато на европейския работник тия пари не стигат само за удовлетворение на най-необходимите му нужди.

И тъй, въ едно кжсо време, нашия градъ даде фабриченъ пролетариатъ, скромната цифра на който възлиза около 800—900 ако не и повече челоука, безъ да смѣтаме въ тѣхното число и всички бѣдни семейства въ града, на които исклучителната прехрана се състои въ такането на паяци за фабриктѣ. Такива семейства съставляватъ третината отъ населението на града, които смѣло може да каже, сж се обвърнали на живи машини згодни за всѣкаква експлоатация.

Фабрикантите не сж взели още (сж исклучение на единъ) механически станове, тъй като тѣ сж скъпи и не би имъ принесли толкова облага каквато имъ принасятъ живитѣ машини — жепитѣ на бѣднитѣ семейства, които получаватъ такова възнаграждение, щото едвамъ да могатъ да живѣятъ, за да създаватъ нечуванитѣ богатства на свойтѣ доброжелатели (!) фабриканти.

За истъжаването на една спованъ имъ даватъ най-много 4 лева, която работа се свършва едвамъ въ 6—10 дени, тъй като на кжцинтѣ станове не могатъ да се истъкатъ широки платове, та по тая причина работата, която свършва единъ работникъ за единъ день въ таканата фабрика, жепитѣ въ кжци ще сж свършатъ за 4—5 дени. Такова е ужасното положение на жената работникъ у насъ. Другъ нжтъ ще пиша въ какъвъ нечуванъ развратъ е потънала тази нещастница, до какъвъ нискъ уровень е дошла въ умствено и нравствено отношение, които сж фатални — неизбѣжни послѣдствия на едрото капиталистическо производство, което като изнурива тѣлото физически, скожава мозъка и убива духътъ. Положението на мъжетѣ работници въ началото е било по-добро но когато фабрикантите видѣли, че има доста голѣмъ напливъ отъ работници, тогава работата взела другъ край: отъ увеличението на работната заплата е настъпило момента на понижението, което порази като съ гръмъ още не навикналитѣ се съ новото положение работници. Това не е приминало така неусѣтно, имало е и недоволни, но какво ще направитъ 5—6 или 10 челоука? — останалитѣ работници сж примирили съ положението си, като си казвали, че нищо за сега не сж кждарни да направятъ, тъй като за солидарност по между имъ и дума не е могло да става. (Слѣдва).

Предъ видъ на това, че №14 отъ вѣстника, въ който е печатана програмата е исчерпанъ, редакцията рѣши да я отпечати още единъ пжтъ въ днешния брой.

ПРОГРАММА

НА БЪЛГАРСКАТА СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ.

Оснората на всѣко общество сж економическитѣ условия или начина на производството. Тая основа въ различни времена е била различна. Днесъ тя е *капиталистическа*. Капиталистическия начинъ на производството днесъ е господствуващия, който подчинява на своятъ закони всички страни, даже най-закаситѣ, и ги туря въ тѣсна взаимна зависимость. Капиталистическия начинъ на производството намѣри мѣсто и у насъ. Нашата страна отъ нѣколко години насамъ става сѣ повече капиталистическа.

Капиталистическия начинъ на производство на всѣгждѣ води къмъ единъ и сжщи слѣдствия. Той съединява дребното производство, при което оръдията на труда сж частна собственостъ

на самостоятелнитѣ производители — на занаятчинтѣ и земледѣлцитѣ. Капиталистическия начинъ на производство отнема отъ ржцѣтѣ на самостоятелнитѣ производители оръдията на труда — земята, оралото, фурката, черъка, стана, чука и др. — и ги събира въ ржцѣтѣ на нѣколцина капиталисти и землевладелци. Така капиталистическия начинъ на производство прави работницѣтѣ безимотни, *пролетарици*.

Капиталистическия начинъ на производство, като съединява дребното ржчно работенне, създава на мѣстото му голѣми производства, заменя ржчния трудъ съ машини и прави човѣшкия трудъ до най-висока степенъ производителенъ. Но отъ плодовитѣ на това голѣмо развитие се ползватъ само капиталиститѣ и землевладелцитѣ, а за най-голѣмата частъ отъ населението остава сиромашията, робството, експлоатацията и умственото затѣняване.

Числото на наемнитѣ работници или на пролетариитѣ сѣ повече расте. Уголѣмва се експлоатацията на работническия трудъ, уголѣмва се и подчинението на работницѣтѣ подъ властта на нѣколцина господари на сръдствата на производството. Освѣтъ това, благодарение на машинитѣ, капиталистическия начинъ на производство то изхвърля на улицата сѣ по-голѣмо число работници. Противоположността между интереситѣ на капиталистическата класа и на работническата, между експлоататоритѣ и експлоатиранитѣ става сѣ по-голѣма. Класовата борба между буржуазията и пролетариата, съ които се отличава дневното общество и които го дѣли на двѣ непримирими части, сѣ повече се ожесточава.

Капиталистическия начинъ на производство има предъ видъ не потребитѣ на непосредственитѣ производители, а *печалбата* на неколцина капиталисти. При неговото производство се произвеждатъ *стоки*, предназначени за всевъткското пазарище. То е *стоково производство*. Това производство, като хвърля най-голѣмата частъ отъ населението въ крайна сиромашия и като произвежда за всевъткското пазарище, потребитѣ на което не му биватъ точно извѣстни, сѣ по-често преплъва пазаритѣ и магазинитѣ съ стоки, сѣ по-страшни ставатъ економическитѣ кризи или спирање на производството и търговията. Това още повече изострува враждата между работническата класа и капиталистическата и прави положението на цѣлото общество не-обезпечено.

Противорѣчиията, които ражда капиталистическия начинъ на производство, достигатъ най-сетитѣ до тамъ, щото правитѣ невъзможно по-нататъшното му траяние. При него не може вече да се употребяватъ съ пжзната най-голѣма полза на обществото пораствалитѣ производствени сили. Частното владѣние на тия сили отъ нѣколцина пречи вече по-нататъшното имъ развитие и уголѣмва противорѣчиията още повече.

Капиталистическия начинъ на производство създава едни производства. Едрото производство е по-силно и по-производително отъ дребното. Но при частното владѣние сръдствата на това производство, то се явява изворъ на сиромашията, на робството и на експлоатацията за най-голѣмата частъ отъ населението. Защото, който владѣе сръдствата на това производство, той владѣе и произведениията. Когато сръдствата на производството бѣха частно притѣжанне на работника, тогава и произведениията бѣха негови. Но при капиталистическия начинъ на производство сръдствата сж частно владѣ-

ние на онии, които не работятъ. Отъ това и произведениията на работницѣтѣ сж частно владѣние на капиталиститѣ. Частното владѣние сръдствата на производството е единствената днесъ причина на всички злици, които испитва обществото.

Едрото производство и голѣмитѣ подобрѣнии ще станатъ изворъ на общо благосъстояние и всестранно развитие на всички общественни сили само тогава, когато частното капиталистическо владѣние сръдствата на производството — земята, фабриктѣ, сѣчивата, машинитѣ, рудницѣтѣ и всички сръдства за съобщение — се преобвърнатъ въ общественно владѣние, а дневното стоково производство — въ социалистическо. Само този превратъ може да освободи работническата класа отъ робството и експлоатацията и цѣлото човѣчество отъ дневнитѣ противорѣчиия и общата необезпеченностъ.

Но този превратъ може да го извърши само работническата класа и никоя друга. Всички други класи стоятъ за запазването частното владѣние сръдствата на производството и изобщо за запазването основата на дневнитѣ общественно-економически наредби.

Освобождението на работническата класа е дѣло на самитѣ работници. Подъ това се разбира, че освобождението на работническата класа е дѣло, което може да се сбъдне само тогава, когато работницѣтѣ отъ цѣлия свѣтъ взематъ еднакво споредъ силитѣ си участие въ него. Положението на работницѣтѣ въ всѣка страна става сѣ по-зависимо отъ положението на работницѣтѣ въ другитѣ страни и интереситѣ на работническата класа въ всички страни сж еднакви. Това е естествено слѣдствие отъ разширенето на всевъткската търговия и отъ произвеждането стоки за всевъткското пазарище. Тая зависимость на положението и тази еднаквостъ на интереситѣ на работническата класа въ всички страни туря ѝ и еднаква естествено-необходима цѣль. За това българската социалъ-демократическа партия обявява себе си за частъ отъ всевъткската социална-демократия и съгласна съ работницѣтѣ на всички други страни, които иматъ *класово съзнание*.

Отъ казаното слѣдва, че българската социалъ-демократическа партия се бори:

1. За преобрѣщанне всички сръдства на производството — земята, фабриктѣ, оръдията на труда, машинитѣ, рудницѣтѣ, сръдствата за съобщение (желѣзницѣтѣ, параконитѣ и т. н.) — отъ частно владѣние въ общественна собственостъ и дневното стоково производство въ социалистическо, което се управлява отъ обществото и служи за задоволяване потребитѣ му.

2. За унищожение на класовото господство и на самитѣ класи и за социално-економическо равноправие на всички, безъ разлика на полъ и происхождение.

3. За унищожение на експлоатацията не само на работницѣтѣ, но и на всѣка друга експлоатация, подъ какъвто видъ и да се явява тя и

4. За всевъткското развитие на двата пола.

Такава е и естествената крайна цѣль на работническата класа въ всички страни. Но работническата класа не може никога да направи този превратъ въ обществото, безъ да има политическа сила. За това борбата на работническата класа неизбѣжно е и политическа борба. Работническата класа не може даже да извоюва каквито и да сж економически подобрѣнии, ако нѣма политически права. *Класовата борба е политическа борба*.

Задачата на социалъ-демократическата партия е — да развива въ работницѣтѣ класово съзнание и да имъ посочи най-естествената цѣль на тѣхната борба.

Българската социалъ-демократическа партия, като си туря тази цѣль, като се придържа о горѣизказанитѣ рѣши да излѣзе съ слѣдующитѣ искания:

I. Общи политически и економически

1. Премахването на всички които стѣсняватъ свободата на словото, на мислитѣ, на събра-тинитѣ и дружествата.

2. Всеобщо избирателно право за всички граждани отъ 22 година въ безъ разлика на полъ. Избирателни представители презъ всѣки дини. Отнемане на избирателнитѣ само на онии, които сж подъ на-ство.

3. Прямо участие на народа въ дательството съ право да приема и ля законитѣ. Пълно самоуправление на народа въ държавитѣ, окръжнитѣ, окръжнитѣ работи. Право на народъ избира всички държавни, окръжнитѣ власти, които да сж отъ да се даватъ на сждъ на право, бенно разрѣшение. Право на народъ да се даватъ на сждъ на право, бенно разрѣшение. Право на народъ да се даватъ на сждъ на право, бенно разрѣшение.

4. Всеобщо въоръжение на народна милиция. Право на народъ дава чрезъ своитѣ представители на и миръ. Изравняване на всички народни спречквания чрезъ третѣ дилища.

5. Унищожението на десетъ всички косвени даноци и мита. сивенъ данѣкъ само върху приходи-щожение на наследствата по с-линии и облаганиятѣ имъ съ данъ размѣренъ съ голѣмината на наследствата.

6. Запазването на държавнитѣ гори, на общинскитѣ мѣри, на гори, като обществена собственостъ.

8. Право на парясване по не-гласне на дѣлтѣ страни и премахъ всички обичаи и закони, които жената робини на мъжа.

8. Свобода на въртата и обилъ и за частна работа. Унищожение ванieto на общественитѣ сръдъ черковни и вѣроисповѣдни работи. нието на послѣднитѣ отъ черковни лигиозни самостоятелни общини. за частни сдружавания.

9. Образование *свѣтско, естество-та пола*. Задължително посѣщение роднитѣ училища. Безплатно по-сѣ учебни пособия и безплатно в-ние въ народнитѣ и по-горнитѣ ученици и ученички, които се от-по способността си. Устройството ни училища въ селата за възраст-дени и селени. Възстановяване общото избирание училищнитѣ на-и

10. Правосѣдне раздаване отъ сѣ тайно гласоподаване сѣдницъ скѣдение и защита. Обезпечение в-ненитѣ, осѣденитѣ и затворенитѣ вина. Унищожение на смъртното на-

11. Безплатна докторска и ас-помощъ и безплатно ползуване о-карства и други сръдства за лѣ-Безплатно погрѣбение.

II. За въ полза на работницѣтѣ

За въ полза и защита на р-ческата класа българската е-демократическа партия иска:

1. Опредѣление съ закони работъ въ фабриктѣ и въ всички рабо-за всѣки работникъ отъ 20 години съ 8 часа най-малко и съ 10 ча-много на день.

2. Запрещение на работенното бриктѣ на момичета по-малки години и на момчета по-малки години.

3. Запрещение на работенитѣ отъ 8 часа на день за момичетата отъ 16 години на горѣ и за мом-14—20 годишна възраст.

4. Запрещение на пощното р-осѣтъ въ онии производства, в-свойствата си и за общественно-трѣбва да се извършватъ пощ-

2. Озаконяване на единъ дев-чивка презъ седмицата за всички р-

6. Учреждение на работничес-които да водятъ наемането на-цитѣ и слугитѣ. Управлението в-върля на работници избрани изъ-тѣхъ и плащани отъ държавата.

7. Застрахованне живота на р-тѣ отъ държавата, което да се-отъ самитѣ работници.

8. Запрещение работенето на-исплащането съ предмети или в-

9. Учреждението на инспекция-тъ въ фабриктѣ и въ всички д-ботилници.